USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **D. D.**, zastoupený JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 5. 2021, č. j. 16 Az 8/2021 – 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „*městský soud*“) ze dne 13. 5. 2021, č. j. 16 Az 8/2021 – 23, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2021, č. j. OAM-824/ZA-ZA12-P15-2020. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „*zákon o azylu*“), jako zjevně nedůvodná.

[2] Při posuzování věci vycházel městský soud z následujícího skutkového stavu. Žalobce je tádžické národnosti a nemá žádné politické přesvědčení. Je ženatý, jeho manželka žije v ČR a jejich tři společné děti zůstaly u rodičů manželky v zemi původu. V Uzbekistánu žili s manželkou u rodičů, protože byl jeho dům v roce 2018 zbourán. Aby si mohl žalobce postavit nový dům, vzal si půjčku a přijel do ČR, aby zde vydělal peníze na splácení dluhu (zbývá mu uhradit 18 tisíc amerických dolarů). Věřitel ví, že je žalobce s manželkou v Evropě, a myslí si, že vydělává „*velké peníze, proto na něj tlačí, aby peníze vrátil*“. Nyní žalobce s věřitelem v kontaktu není, věřitel však chodí k jeho rodičům, kteří mu sdělují, že mu žalobce peníze vrátí. Do Uzbekistánu se s manželkou vrátit nemohou, protože tam nemají práci. Musí naopak zůstat v ČR a vydělat zde peníze na úhradu dluhu.

[3] Po zhodnocení výše uvedených skutečností městský soud konstatoval, že důvodem žalobce pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla snaha vydělat v ČR peníze, aby mohl svému věřiteli efektivněji splácet dluh, který má v zemi původu. Jiné důvody pro udělení mezinárodní ochrany žalobce ve své žádosti neuvedl. Městský soud dodal, že z popisu vztahu žalobce s věřitelem nevyplynulo, že by mezi sebou měli mít konflikt, žalobce pouze tvrdil, že věřitel po něm požaduje vrácení vypůjčených finančních prostředků. Žalobce sice uvedl, že věřitel se jeho rodičů na něj dotazoval a zjišťoval, zda splatí dluh; netvrdil však, že by jim v důsledku toho vznikly nějaké potíže.

[4] Městský soud dal žalobci za pravdu v tom, že pronásledování ze strany soukromých osob může v některých případech odůvodňovat udělení mezinárodní ochrany (v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57). Musí však být zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny (např. proto, že vůbec neexistují) či ochotny (např. proto, že určitou skupinu ve společnosti systematicky odmítají chránit, ač ji samy neperzekuují) poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty; pak nelze po cizinci požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (respektive nedostatečnosti) ochrany v zemi původu leží na straně žadatele o mezinárodní ochranu. Výše popsaná situace však dle městského soudu v případě žalobce nenastala - žalobce žádné takové okolnosti v žádosti o mezinárodní ochranu netvrdil a v žalobě obavy z věřitele zmínil jen v obecné rovině. Žalovaný proto adekvátně k tvrzením žalobce ve svém rozhodnutí uvedl, že z jeho výpovědi ve správním řízení jasně vyplynulo, že důvodem jeho odchodu z vlasti byly výhradně ekonomické důvody. Městský soud závěrem poukázal na to, že žalobce do ČR přicestoval v listopadu 2019, přičemž o mezinárodní ochranu požádal teprve v listopadu 2020; také tato okolnost snižuje věrohodnost tvrzení žalobce o prezentovaných obavách z věřitele v zemi původu.

[5] Kasační stížnost podává žalobce (dále jen „*stěžovatel*“) z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“). Výslovně neuvádí žádný důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

[6] Stěžovatel namítá, že se městský soud nedostatečně vypořádal s jeho žalobní argumentací, dle níž čelí v zemi původu reálnému nebezpečí ze strany „*dotírajících věřitelů*“, jejichž kontakty prorůstají do státní správy a tamní policie. Městský soud v této souvislosti pochybil, pokud neshledal důvody pro udělení humanitárního azylu, ačkoli by vycestování stěžovatele do domovského státu nastolilo „*zcela katastrofickou situaci, v rámci které by byl stěžovatel postaven do role bezdomovce, na kterého by navíc dotírali jeho věřitelé, aby splnil svůj dluh*“, na jehož umoření si však nemůže vydělat prací v domovském státě. Stěžovatel dodává, že „*žalobou napadané rozhodnutí*“ (zřejmé spíše míněno kasační stížností napadený rozsudek – pozn. NSS) se omezuje toliko na rekapitulaci správního řízení a důvodů žalovaného pro nevyhovění žádosti, nereaguje však na jím uplatněné námitky a vytýká jim jejich obecnost. Stěžovatel je přesvědčen, že i obecná žalobní námitka musí být důkladně vypořádána; v této souvislosti cituje z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, které se zabývá požadavky na odůvodnění soudních rozhodnutí. Městskému soudu dále vytýká, že nedostatečně hodnotil provedené důkazy a nezabýval se rozporem mezi listinnými důkazy o bezpečnostní a politické situaci v Uzbekistánu a výpovědí stěžovatele.

Nakonec poukazuje na to, že po žadatelích o udělení mezinárodní ochrany není možné požadovat, aby prokazovali, že byli v zemi původu perzekuováni.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje její zamítnutí a odkazuje na své vyjádření k žalobě.

[8] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel se zabývat její přijatelností. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. (ve znění účinném od 1. 4. 2021) *jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.*

[9] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad práva a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

[10] V projednávané věci stěžovatel nepředestřel žádnou právní otázku, jež by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů a k níž by se měl Nejvyšší správní soud vyslovit za účelem sjednocování judikatury. Takovou otázku soud nedovodil ani z obsahu napadeného rozsudku či ze soudního a správního spisu.

[11] Stěžovatelem tvrzená pochybení městského soudu by pak jako důvod přijatelnosti mohla obstát jen v krajních případech, pokud by v průběhu řízení o žalobě došlo k hrubým vadám, které by svojí povahou byly v rozporu se samotnými základními zásadami přezkumného soudního řízení, případně pokud by rozhodnutí soudu vykazovalo tak extrémně závažné nedostatky, že by bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces nechat je bez povšimnutí.

[12] Takové vady však Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku ani v průběhu řízení, které předcházelo jeho vydání, neshledal. Co se týče tvrzené nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku spočívající v nedostatečném odůvodnění, která by mohla být zásadní vadou v řízení způsobující přijatelnost kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud takové pochybení nezjistil. Městský soud jasně a srozumitelně vysvětlil, z jakých důvodů shledává rozhodnutí žalovaného zákonným, tedy proč stěžovatelem tvrzené důvody, na základě nichž se obává návratu do země původu (tj. především ve správním řízení tvrzená nemožnost vydělat si peníze na splácení dluhu věřiteli v Uzbekistánu), nesvědčí pro udělení mezinárodní ochrany. Pro úplnost lze dodat, že se stěžovatel mýlí v tom, že i obecná žalobní námitka musí být soudem pečlivě vypořádána. Kvalita žaloby totiž předurčuje kvalitu jejího vypořádání soudem, neboť soud není povinen ani oprávněn za žalobce domýšlet další argumenty a vyhledávat za něj možné vady napadeného rozhodnutí, není-li

k jejich přezkumu vázán z úřední povinnosti (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78; č. 2162/2011 Sb. NSS).

[13] Nakonec i při posuzování stěžejní otázky v řízení o žalobě, tedy za jakých podmínek lze obavy žadatele o mezinárodní ochranu spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu považovat za relevantní z hlediska udělení nějaké z forem mezinárodní ochrany, městský soud vycházel z judikatury Nejvyššího správního soudu, která se touto problematikou zabývala (viz rozsudek ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003 – 64, nebo již zmiňovaný rozsudek č. j. 3 Azs 48/2008 – 57).

[14] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že neshledal žádný důvod přijatelnosti kasační stížnosti, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Podle rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu totiž představuje odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost zjednodušený meritorní přezkum, nelze jej proto ztotožnit s jinými případy odmítnutí kasační stížnosti, např. pro neodstranění vad či z důvodů stanovených v § 46 odst. 1 s. ř. s. (viz usnesení ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 – 33, část III. 4.; č. 4170/2021 Sb. NSS). Na danou věc proto nedopadá pravidlo uvedené v § 60 odst. 3, větě první s. ř. s., dle něhož *žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta*.

[16] Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 17. března 2022

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu